

NAWEENEN TE LEIPZIG. — De eererechtbank te Leipzig heeft al de artsen, die tijdens de staking als districtsartsen dienst deden voor het ziekenfonds, veroordeeld tot 1500 Mk. boete en vijf jaren verlies van het kiesrecht voor de artsenkamer, omdat zij bereid waren gevonden, na de staking hun collega's opnieuw afbreuk te doen door de behandeling van de familieleden der verplicht verzekerden op zich te nemen. De veroordeelden gaan in beroep bij het eeregerechtshof (*Munch. med. Wochenschrift*). PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE ZUIGELINGENVOEDING IN DE ARMENPRAXIS.

Geachte Redactie.

In n°. 11, dl. II 1904 van dit *Tijdschrift* vind ik het verslag van de redevoeringen uitgesproken door de heeren TEIXEIRA DE MATTOS EN PLANTENGA bij gelegenheid van de 55ste Algemeene Vergadering, welke beide tot onderwerp hadden de zuigelingenvoeding in de armenpraxis.

Aangezien ik niet ter vergadering aanwezig was, wensch ik hier een paar aanmerkingen te maken en wel naar aanleiding van de conclusies, welke de heer TEIXEIRA DE MATTOS uit het verslag van „Hulp aan Zuigelingen”, meende te moeten trekken. Vooral heeft hem in dat verslag getroffen het groote aantal kinderen, dat werd ingeschreven alvorens den leeftijd van 4 weken te hebben bereikt, en hij meent dientengevolge gerechtigd te zijn uit deze cijfers het besluit te trekken, dat veel vrouwen voor het gemak dadelijk tot kunstvoeding overgaan.

Het is genoegzaam bekend, dat de moeders bij ons te lande in het algemeen spoedig geneigd zijn om tot kunstmatige voeding haar toevlucht te nemen en het was dan ook niet om hierop nogmaals de aandacht te vestigen, dat TEIXEIRA DE MATTOS deze conclusie trok, maar wel om deze te doen dienen tot steun voor zijn stelling, dat door de „gouttes-de-lait” menige vrouw gebracht wordt tot niet zoogen. Moge deze stelling voor Frankrijk waarheid bevatten, aangezien daar het hoofddoel van de meeste „gouttes-de-lait” is het verschaffen van goede melk, voor Nederland zijn de verhoudingen geheel anders; daar dient men meer te spreken van een „consultation de nourrissons” verbonden met een „goutte-de-lait”. PLANTENGA had reeds gelegenheid daarop te wijzen en had ook TEIXEIRA DE MATTOS zich daarvan eerst op de hoogte gesteld, dan zou zeker zijn redevoering daardoor aan waarde hebben gewonnen. Waar TEIXEIRA DE MATTOS echter gemeend heeft zich te kunnen tevreden stellen met een vluchtigen blik op het verslag van „Hulp aan zuigelingen”, daar wensch ik hier ook eenige cijfers uit dat verslag aan te halen, welke aan TEIXEIRA DE MATTOS schijnen te zijn ontgaan. Waar n.l. in dat verslag sprake is van de kinderen, die aan de borst gevoed worden, lezen wij: dat 132 van de 535 ingeschrevenen nog eenige malen per dag aan de borst werden gelegd op het oogenblik der inschrijving. Het gelukte mij nu om 106 van deze kinderen zonder eenige bijvoeding nog korter of langer tijd aan de borst te houden. Wanneer wij nu nagaan, dat een zeer groot gedeelte

van die 132 kinderen tot ons gebracht werden, omdat de moeders meenden dat zij niet genoeg te zuigen hadden of dat het tijd was met een andere voeding te beginnen, dat dus aan al dezen kunstmatige voeding welkom zou geweest zijn, dan is het toch ook duidelijk, dat deze moeders tot kunstmatige voeding haar toevlucht zouden genomen hebben, indien zij niet juist door onzen raad en aansporing hadden besloten daarmee nog wat te wachten. Beter bewijs, dat door mij alles wordt in het werk gesteld om de zuigeling zolang mogelijk van de natuurlijke voeding te doen genieten, is toch wel niet denkbaar.

Zelfs in gevallen, dat kinderen reeds gedurende geruimen tijd kunstmatig zijn gevoed, wordt door mij niet altijd de melk verstrekt. Heb ik n.l. redenen, om te meenen dat de bereiding van de melk bij de moeder in goede handen is, dan geef ik haar slechts inlichtingen omtrent de wijze van voeding en de samenstelling van de melk, maar laat ik de bereiding daarvan aan haar zelf over. Ook dit staat in het verslag vermeld, evenals dat ik na eenigen tijd met de verstrekking van de melk eindig, zoodra mij zulks mogelijk toeschijnt, om zodoende in de gelegenheid te zijn gedurende eenigen tijd de voeding van het kind door de moeder te kunnen controleren.

Stel ik het hierboven vermelde op den voorgrond en voeg ik er nog bij dat ik dagelijks zitting houd, dat de nieuwe patiëntjes in den beginne altijd 3-maal in de week terugkomen, totdat alles mij toeschijnt geregeld te gaan, en dat verder iedere moeder wordt aangemaand onmiddellijk tot mij te komen, wanneer zij ook maar de geringste afwijking bij haar kind meent te bespeuren, dan meen ik mij gerechtigd te achten om de conclusie van TEIXEIRA DE MATTOS eenigszins te wijzigen en te beweren, dat het jammer is, dat niet meer moeders zich met haar kinderen tot ons wenden, alvorens dezen den leeftijd van 4 weken hebben bereikt, o. a. ook omdat daardoor de natuurlijke voeding zeer zou worden in de hand gewerkt. Van de 535 kinderen toch, waarvan het verslag melding maakt, waren er slechts 156 dus ongeveer 30 pCt. nog geen 4 weken oud. Weten wij nu, dat men juist de meeste ongelukken kan voorkomen, wanneer men tijdig begint met de moeders te onderrichten in de wijze van voeding harer zuigelingen; dat de meeste voedingsstoornissen voorkomen in de eerste levensmaanden; dat een zeer groot deel der sterfte in het eerste levensjaar de kinderen betreft, die omstreeks een maand oud zijn, dan meen ik, dat alle pogingen moeten worden in het werk gesteld om de kinderen zoo spoedig mogelijk onder geregelde medische controle te stellen.

Dat het verschaffen van goede en juist gedoseerde melk aan zuigelingen, ook wanneer zij gezond zijn, op zich zelf voor het kind schadelijk kan zijn, zal wel niemand in ernst kunnen volhouden.

Ten slotte nog deze opmerking: het verslag vermeldt 535 ingeschrevenen, terwijl TEIXEIRA DE MATTOS van 900 spreekt. Aan deze 535 werden 4160 consulten verstrekt, hetgeen neerkomt op ongeveer 19 consulten daags; dat zou volgens den spreker te veel zijn.

Ik betreur het zeer, dat TEIXEIRA DE MATTOS zich, alvorens zijn meening te formuleeren, niet eerst persoonlijk een indruk heeft verschaft omtrent de wijze, waarop inrichtingen, overeenkomende met de Fransche „gouttes de lait”, in Nederland werken.

Te meer daar sommigen zich door zijn oordeel zullen laten leiden, aangezien deze inrichtingen in Nederland nog vrij wel onbekend zijn.

's-Gravenhage.

J. B. A. M. VAN DEN BERG.

NATUUR- EN GENEESKUNDIG CONGRES TE ARNHEM IN 1905.

Het is de meening van velen onzer, dat het geneeskundig deel van het Natuur- en Geneeskundig Congres in den laatsten tijd niet heeft beantwoord aan hetgeen men in billijkheid daarvan mag verwachten. Het Algemeen Bestuur van het in 1905 te Arnhem te houden congres heeft daarom overlegd hoe verbetering zou zijn aan te brengen en op welke wijze meer algemeene belangstelling voor het congres kan worden gewekt, en is tot het volgende besluit gekomen:

Het Algemeen Bestuur meent, dat het hoogst gewenscht is, dat ook zij, die zich aan bijzondere onderdeelen der geneeskunde wijden, bij het congres worden geïnteresseerd en stelt zich voor dit te kunnen bereiken, door op den tweeden dag van het congres de geneeskundige sectie te verdeelen in subsecties voor de verschillende speciale vakken: ons congres zou daardoor meer het karakter erlangen van de „Versammlung deutscher Naturforscher u. Aerzte”.

Daar echter voor die verschillende speciale vakken zeer werkbare vereenigingen bestaan, heeft het Alg. Bestuur zich tot de verschillende specialisten-vereenigingen gewend met het verzoek, *ditmaal bij wijze van proef* de inrichting der betrokken subsectie op zich te willen nemen. Hierbij zou dus het bestuur eener zoodanige vereeniging in zijn geheel of gedeeltelijk als bestuur der subsectie optreden, welke laatste dus zou kunnen worden beschouwd als vergadering der specialisten-vereeniging, samenvallende met het congres; die vergadering zou dan echter toegankelijk wezen voor de overige congresleden; daar tegenover zouden de leden der specialisten-vereeniging ook zonder lid van het congres te zijn, toegang hebben tot het wetenschappelijk deel van het geheele congres.

De voordeelen eener zoodanige regeling, zoowel voor het Congres als geheel, als voor de specialisten-vereeniging, springen in het oog. Het Congres zal aan beteekenis winnen door de aanwezigheid van *allen*, die op eenig gebied presteeren; de specialisten-vereenigingen zullen in bekendheid winnen en in ruimeren kring belangstelling wekken voor haar arbeid; eindelijk is de gelegenheid geboden tot het combineeren van subsecties, waardoor gezamenlijke belangen en gezamenlijk te beoefenen onderwerpen (men denke aan het medisch-chirurgisch grensgebied) ook gezamenlijk besproken kunnen worden. Op de algemeen-geneeskundige vergadering zullen dan alle specialistische onderwerpen geweerd en uitsluitend onderwerpen van algemeen belang aan de orde gesteld kunnen worden.

Eerst bij welslagen van deze proef zou zij bestendig kunnen worden, bijvoorbeeld doordat de specialisten-vereeniging lid wordt van het Natuur- en Geneeskundig Congres, op de wijze als dit bij het Hygiënisch Congres reeds het geval is.

Verschiedene vereenigingen hebben haar medewerking reeds toegezegd, enige hebben nog geen definitief besluit genomen, een enkele, (wij hopen